

Redaktion

Bo J A Haglund, redaktör och ansvarig utgivare
Heidi Möller, redaktionssekreterare
Jan Halldin, debattredaktör

Socialmedicinsk tidskrifts styrelse/nätverk

Ragnar Westerling ordförande, Preben Berntsen, Anne Hammarström, Stig Larsson, Sara Lindeberg, Asgeir Helgason, Sara Sjölund, Göran Henriksson, Kristina Holmgren

Vård på olika villkor – lärande för en jämlik primärvård

Hälso- och sjukvårdslagens målparagraf ”en god hälsa och en vård på lika villkor för hela befolkningen” är idag inte en realitet. Forskning och rapporter som lagts fram visar bland annat på att det finns stora skillnader i hälsa mellan olika grupper i befolkningen och att hälso- och sjukvården inte är jämlik, att den har bristande tillgänglighet och att den inte erbjuds på likvärdiga villkor utifrån människors skilda behov och förutsättningar. Riksrevisionen har publicerat en granskning av primärvården 2014. Denna har utgått från hälso- och sjukvårdslagens mål och de tre grundläggande principer som ligger till grund för styrningen av vården: människovärdesprincipen, behovs- och solidaritetsprincipen samt kostnadseffektivitetsprincipen. I granskningsrapporten till riksdagen, Primärvårdens styrning – efter behov eller efterfrågan?, framhålls bland annat att speciellt vårdvalsreformen haft en stark styreffekt och att det har blivit svårare att upprätthålla vårdens etiska principer om likvärdig vård och prioritering av de mest behövande. Nedläggning av vårdcentraler har i större utsträckning ägt rum i ekonomiskt svagare områden. Nya vårdcentraler har främst etablerats i befolkningstäta områden och i områden där vårdbehoven är lägre. Mycket få initiativ har hittills tagits för att försöka bryta den negativa utvecklingen att vårdens tjänster idag inte erbjuds på ett likvärdigt sätt. Ett av få initiativ är det nationella Lärandeprojektet – Vård på lika villkor, som påbörjades hösten 2011 och slutfördes våren 2014. Detta projekt redovisas i detta temanummer utifrån olika perspektiv.

Bo J A Haglund, Professor och redaktör